

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.222>

JEL classification: G30, G32

UDC: 657.1:69.003

Руслан БРУХАНСЬКИЙ

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу,
Західноукраїнський національний університет, Україна
Email: r.brukhanskyi@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9360-1109
ResearcherID: G-6076-2017

Василь ЦАРУК

доктор економічних наук, заступник директора,
ВСП «Рівненський фаховий коледж НУБіП України», Україна
Email: vasil-caruk@ukr.net
ORCID: 0000-0002-5989-4243

ПРОБЛЕМАТИКА АГЕНТСЬКИХ ВИТРАТ У БУДІВЕЛЬНИХ КОРПОРАЦІЯХ

АНОТАЦІЯ

Стаття відображає результати досліджень із ідентифікації та окреслення проблематики агентських витрат у будівельних корпораціях України з позицій неінституційної теорії та її окремого елемента – агентської теорії.

Проаналізовано еволюцію поглядів науковців на виникнення агентської проблеми в корпораціях. Диференційовано основні підходи до вирішення агентської проблеми. Окреслено умови зменшення агентського опортунізму та підвищення ефективності корпоративного управління. Проаналізовано шляхи мінімізації негативного впливу агентської проблеми в системі корпоративного управління.

Акцентовано увагу на негативному впливі інформаційної асиметрії між принципалами і агентами. Визначено, що застосування певних методик мінімізації агентських витрат в інтеграції з іншими механізмами не завжди здатне генерувати чистий позитивний ефект для корпорації, інколи призводячи до збільшення витрат на їх реалізацію та спричиняючи надмірну зарегульованість діяльності агентів. Наголошено на ймовірності маніпулювання спектром показників фінансової звітності за допомогою інструментарію облікової політики та креативних практик, що є наслідком генерування агентської проблеми між користувачами обліково-аналітичної інформації і суб'єктами її формування. Доведено, що поєднання внутрішніх і зовнішніх інструментів корпоративного управління сприятиме пом'якшенню наслідків агентської проблеми, не забезпечуючи її повноцінного вирішення, оскільки певний спектр інструментів, методик і заходів є оптимальним лише для конкретної корпорації у визначений часовий проміжок.

Процедуру імплементації спектру механізмів і методик мінімізації агентських витрат і наслідків агентської проблеми рекомендовано проводити з врахуванням існуючих практик, а також результатами моніторингу економічного й інформаційного середовища корпорації, що в результаті сприятиме формуванню їх оптимального поєднання. Визначено вектори мінімізації агентських витрат і наслідків виникнення агентської проблеми в системі управління будівельних корпорацій з позицій бухгалтерського обліку. Сформовано матричну класифікацію підходів до вирішення наслідків виникнення агентської проблеми і мінімізації агентських витрат у будівельних корпораціях. На основі застосування положень неінституційної теорії з метою мінімізації агентських витрат і наслідків агентської проблеми визначено пріоритетні напрями посилення ефективності корпоративного управління в контексті удосконалення системи її обліково-аналітичного забезпечення.

Ключові слова: агентські витрати; агентські проблеми; бухгалтерський облік; неінституційна теорія; будівельна корпорація; корпоративне управління.

© Руслан Бруханський, Василь Царук, 2023

Отримано: 12.05.2023 р.

Рекомендовано до друку: 24.05.2023 р.

Опубліковано: 31.05.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Бруханський Р., Царук В. Проблематика агентських витрат у будівельних корпораціях. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 2. С. 222-229. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.222>

Вступ

Згідно консолідованої оцінки Уряду України, Світового банку, Європейської Комісії та ООН, потреби України на відновлення та відбудову житла, критичної інфраструктури, важливих соціальних і транспортних об'єктів складають близько 383 мільярдів євро [11]. Фактичні витрати у повному обсязі розрахувати наразі неможливо, оскільки вказана оцінка охоплює лише період одного року – з моменту вторгнення РФ в Україну (з 24.02.2022 року по 24.02.2023 року).

Фінансування відбудови проводитиметься здебільшого за рахунок грантових ресурсів США і ЄС з чітким цільовим спрямуванням і відповідною системою нагляду, однак для фактичної реалізації будівельних проєктів ймовірно залучатимуться українські будівельні корпорації.

Однією з актуальних проблем у сучасній будівельній індустрії України є потреба в уточненні окремих теоретико-методологічних засад формування обліково-аналітичної інформації для потреб системи корпоративного управління з урахуванням світового досвіду, сучасного рівня розвитку національної облікової системи та специфіки національної моделі корпоративного управління. Наявність дієвого та ефективного обліково-аналітичного забезпечення корпоративного управління сприятиме вирішенню проблем якості та прозорості корпоративних управлінських рішень, удосконаленню інформаційних параметрів корпоративної звітності, оптимізації рівня застосування креативних облікових практик, підвищенню корпоративної прозорості, мінімізації наслідків виникнення агентської проблеми, посиленню еластичності корпоративної інформаційної політики та забезпечуватиме адекватне задоволення інформаційних потреб зовнішніх стейкхолдерів.

Одним із пріоритетних напрямів адаптації системи управління будівельних корпорацій в Україні до світових стандартів і практик з метою адекватного моніторингу та обґрунтування спектру параметрів якісного інформаційного забезпечення корпоративного управління та формування шляхів підвищення його ефективності та прозорості для суспільства,

зокрема з урахуванням ролі бухгалтерського обліку, є застосування положень неоінституційної теорії, зокрема її окремої складової – агентської теорії.

Концептуальну ідентифікацію та моделювання ймовірних шляхів вирішення агентської проблеми в корпоративному бізнесі доцільно вважати одним із векторів еволюції облікової науки і модернізації відповідно до викликів суспільства.

Дж. Макінтош, аналізуючи дебати 1931-1932 років між А. Берле та Е. Доддом стосовно відповідальності менеджерів корпорацій перед акціонерами і суспільством констатував, що незважаючи на те, що ці дебати проходили у США, вони стали однією з перших подій, що започаткували великий вплив на світовий розвиток бухгалтерського обліку та фінансової звітності [8, с. 139]. Погляди А. Берле і Г. Мінза щодо ефективності менеджменту в корпораціях заперечили на початку 1970-х років М. Дженсен і В. Меклінг [5]. Критика припущень, обґрунтованих науковцями у 1930-1980 роках, продовжилась у 1990-х роках (Р. Лапорта, Ф. Лопес де Сіланес, А. Шлейфер [7], Б. Чеффінс і С. Бенк [2]). Б. Холдернесс [4] обґрунтував помилковість використання протягом 70-ти років типових підходів до агентської проблеми. Не вщухають дискусії щодо вказаної проблематики і у сучасному науковому світі. Однак, жодна з концепцій, сформульованих науковцями і практиками, не здатна повністю вирішити агентську проблему корпоративного управління в глобальному вимірі. Недосяжним рубіконом є ймовірна наявність у принципалів здатності якісного і повноцінного моніторингу діяльності агентів за умови відсутності інформаційної асиметрії. Оновлення проблем у сфері корпоративного управління або ж неможливість вирішення раніше ідентифікованих проблем є визначальним вектором подальшої еволюції облікової системи, зокрема, щодо застосування можливостей неоінституційної теорії.

Мета і завдання статті

Метою статті є науково-теоретичне уточнення можливості застосування підходів до вирішення наслідків виникнення агентської проблеми і мінімізації агентських витрат у

будівельних корпораціях з позицій бухгалтерського одліку.

Для досягнення окресленої мети вирішено наступні пошукові завдання: ідентифікувати сучасну проблематику агентських витрат і агентських проблем в системі корпоративного управління; визначити вектори мінімізації негативного впливу агентської проблеми; сформувати класифікацію підходів до вирішення агентської проблеми у системі управління будівельних корпорацій.

Виклад основного матеріалу дослідження

Ідентифікація агентських витрат у сучасній обліково-аналітичній системі будівельних корпорацій зумовлена значною ймовірністю існування агентської проблеми корпоративного управління, яка формується в результаті диференціації прав власності та прав управління. Концептуальна сутність агентської проблеми полягає у виникненні протиріч між власниками прав власності (принципалами) та власниками прав управління (агентами).

Вперше проблематика конфлікту інтересів при управлінні власністю поверхово розглянута А. Смітом ще у 1776 році (праця «Багатство народів»), однак ґрунтовно виникнення агентської проблеми в корпораціях дослідили А. Берле і Г. Мінз у 1932 році (праця «Сучасна корпорація та приватна власність» [1]. При цьому автори існуванню агентської проблеми в корпораціях не надавали належного пріоритету, оскільки вважали, що менеджмент корпорації працює в інтересах не лише власників, а також і акціонерів, працівників, стейкхолдерів і суспільства в цілому.

Оптимістичні погляди А. Берле і Г. Мінза щодо ефективності менеджменту в корпораціях намагались спростувати на початку 1970-х років М. Дженсен і В. Меклінг [5]. Зокрема, на основі неоінституційної теорії фірми вони обґрунтували, що приватні інтереси менеджерів корпорацій подекуди не співпадають з інтересами її власників, акціонерів та інших стейкхолдерів, наприклад, інвесторів чи кредиторів.

Власне з позицій стимулювання менеджерів корпорації до спрямованості на задоволення інтересів акціонерів і повинні застосовуватися методи впливу щодо обмеження та коригування їхніх дій, що призводитиме до виникнення агентських витрат.

М. Дженсен і В. Меклінг визнали дует пасивності акціонерів у корпораціях і опортуністичну поведінку менеджерів серйозною проблемою, яка вимагала пошуку шляхів її вирішення, оскільки це призводило до збільшення агентських витрат, здійснюваних з метою узгодження інтересів менеджменту й акціонерів, що знижувало загальну ефективність корпоративного управління [5, с. 308].

Імплементация М. Дженсеном і В. Меклінгом концептуальних основ агентських витрат сприяла позиціонуванню системи корпоративного управління в специфічному аспекті, зокрема щодо трансформації та модернізації управлінського механізму з метою мінімізації агентських витрат і домінування задоволення ділових інтересів власників та акціонерів корпорації.

Таким чином, основною проблемою корпоративного управління після 1970-х років здебільшого вважали необхідність захисту акціонерами своїх інвестицій шляхом унеможливлення опортуністичної поведінки менеджерів.

У 1980-х роках у результаті ідентифікації та обґрунтування виокремлення прав власності від прав управління в корпораціях США, публікуються наукові праці, які спростовують ряд гіпотез і положень, сформульованих А. Берле та Г. Мінзом.

Критика положень і припущень, обґрунтованих науковцями у 1930-1980 роках, продовжується з новим запалом на початку 1990-х років. Приміром, Р. Лапорта, Ф. Лопес де Сіланес і А. Шлейфер, на основі аналізу структури власності в корпораціях 27 країн світу довели, що традиційне сприйняття корпорацій є типовим лише для окремих розвинених країн, де проводиться належна підтримка захисту акціонерів [7, с. 471]. Цю позицію підтвердили Б. Чеффінс і С. Бенк, зауваживши, що чіткий поділ власності та менеджменту є відмінною рисою корпоративного управління у США [2, с. 466]. Однак, з глобальної точки зору, за переконанням Б. Чеффінса і С. Бенка, агентська проблема в більшості економік фокусується на зловживанні мажоритарними акціонерами відносно міноритарних, а не на опортуністичній поведінці менеджерів відносно акціонерів корпорації. Б. Холдернесс [4, с. 1401]

обґрунтував помилковість використання протягом 70-ти років типових підходів А. Берле і Г. Мінза до визнання сутності агентського конфлікту, порядку взаємодії між учасниками корпорацій, використовуваних інструментів захисту інвесторів.

Спектром досліджень, характерних критикою первинної концепції А. Берле та Г. Мінза, обґрунтовано існування різноманітних варіантів взаємодії інтересів власників, інвесторів, менеджерів та інших стейкхолдерів, відмінностей у проявах агентської проблеми в різних країнах, започатковано пошук нових інструментів для підвищення ефективності корпоративного управління.

Крім цього, науковцями недостатньо врахована ймовірність маніпулювання спектром показників фінансової звітності за допомогою інструментарію облікової політики та креативних практик, що є наслідком генерування агентської проблеми між користувачами обліково-аналітичної інформації (принципалами) і суб'єктами її формування (агентами). Власне тому вказана проблематика повинна позиціонуватись у якості однієї з найбільш актуальних векторів наукових пошуків у сфері обліково-аналітичного супроводу корпоративного управління.

У межах сучасних будівельних корпорацій виникає значний спектр випадків прояву агентської проблеми, пов'язаних із делегуванням управлінських повноважень, що є наслідком зростання обсягів і варіативності агентських відносин, зокрема за рахунок збільшення чисельності агентів і принципалів у корпораціях, порушення зонування і перетину їх прав і сфер відповідальності.

Не зважаючи на те, що делегування повноважень у корпораціях зумовлено специфікою еволюції корпоративної форми власності, імплементація цього інструменту спричинила виникнення ряду негативних наслідків, які відповідним чином вплинули на діяльність корпорацій. Одним із домінуючих наслідків вважаємо виникнення ефекту інформаційної асиметрії (нерівномірного доступу до інформації, який передбачає володіння агентами більшим обсягом інформації в порівнянні з принципалами, що спонукає агентів застосовувати недобросовісну

поведінку, спрямовану на задоволення приватних інтересів, які повністю або ж опосередковано не співпадають з інтересами принципалів). Як наслідок, принципали в умовах інформаційної асиметрії не спроможні адекватно контролювати роботу агентів.

Проблематику асиметрії інформації науковці почали досліджувати наприкінці 1960-х років, зокрема К. Ерроу, Дж. Акерлоф, Дж. Стігліц і М. Спенс приділивши цій сфері наукових пошуків значну увагу, у 2001 році отримали Нобелівську премію з економіки за внесок в «аналіз ринків з асиметричною інформацією». Приміром, Дж. Акерлоф [3, с. 488] довів, що існування інформаційної асиметрії спричиняє поступове зниження якості товарів і обсягів ринків збуту. Дж. Акерлоф також дослідив вплив інформаційної асиметрії на обсяги агентських витрат.

Проблематику менеджменту в умовах асиметрії інформації стосовно існування агентської проблеми детально дослідили М. Дженсен та В. Меклінг у праці «Теорія фірми: управлінська поведінка, агентські витрати та структура власності» (1976 р.). Вони довели, що агентські витрати доцільно ідентифікувати у якості критерію моніторингу ефективності діяльності суб'єкта господарювання, розмежовуючи їх на три елементи: 1) витрати на моніторинг принципалами; 2) витрати на зв'язок з агентами; 3) залишкові витрати.

Диференціація трьох елементів агентських витрат (М. Дженсен та В. Меклінг) базувалась на дослідженнях Дж. Акерлофа, при цьому, перший і другий елемент агентських витрат стосувався усунення інформаційної невизначеності, а третій – ймовірності неповної інформації.

Сучасних науковців, які досліджують агентську проблему, можна розмежувати у розрізі двох груп на основі застосовуваних ними підходів щодо модернізації управлінських процесів. До представників першої групи доцільно віднести науковців, які проводять пошук управлінських механізмів щодо обмеження можливості застосування агентами опортуністичної поведінки, сфокусованої на задоволенні власних інтересів, відмінних від інтересів принципалів. До представників другої групи доцільно віднести

науковців, які пропагують формалізацію стосунків між агентами та принципалами.

Синергія результатів досліджень, проведених представниками двох груп вчених, консолідує значний спектр рекомендацій щодо зменшення агентського опортунізму та підвищення ефективності корпоративного управління з врахуванням специфіки національного законодавства щодо регламентації діяльності корпорацій, особливостей зовнішнього бізнес-середовища, галузевих стандартів тощо.

Концептуально перелік сформованих науковцями пропозицій щодо мінімізації негативного впливу агентської проблеми в системі корпоративного управління можна диференціювати у розрізі двох векторів: 1) синтетичний підхід (виявлення й аналіз всіх можливих варіантів мінімізації агентської проблеми); 2) аналітичний підхід (моніторинг ефективності використання варіантів мінімізації агентської проблеми для конкретних підприємств, об'єднань, галузей з врахуванням специфіки національного законодавства й інших обставин).

Однак, жодна з пропозицій, сформульованих науковцями і практиками, не здатна повністю вирішити агентську проблему корпоративного управління, оскільки принципи не володіють можливістю повноцінного й адекватного проведення моніторингу діяльності агентів за рахунок наявної інформаційної асиметрії, а також виявлення всіх прихованих характеристик, пов'язаних з діяльністю агентів.

Адекватне поєднання внутрішніх і зовнішніх інструментів корпоративного управління сприяє здебільшого лише пом'якшенню наслідків агентської проблеми, не забезпечуючи її повноцінного вирішення. Основна причина такої ситуації криється у тому, що певний спектр інструментів, методик і заходів є оптимальним лише для конкретної корпорації у визначений часовий проміжок.

Таку позицію підтверджує П. МакКолган [9, с. 58], обґрунтовуючи тезу, що специфіка та обсяг агентських конфліктів відрізняється у різних корпораціях, відповідно ефективність методик управління є мінливою. Важливо усвідомлювати фактори ефективності для одних корпорацій і неефективності для інших.

Таким чином, агентську проблему можна мінімізувати застосуванням певного поєднання ситуативно ефективних механізмів корпоративного управління, адаптованих для конкретної корпорації за конкретних обставин.

Вважаємо доцільним також наголосити, що застосування певних методик мінімізації агентських витрат і наслідків агентської проблеми в інтеграції з іншими механізмами і методиками не завжди здатне генерувати чистий позитивний ефект для корпорації, оскільки подекуди призводить до збільшення витрат на їх реалізацію та спричиняє надмірну зарегульованість діяльності агентів. Зважаючи на це, процедуру імплементації спектру механізмів і методик мінімізації агентських витрат і наслідків агентської проблеми доцільно проводити з врахуванням існуючих практик, а також результатами моніторингу економічного й інформаційного середовища корпорації, що в результаті сприятиме формуванню їх оптимального поєднання.

А. Вагенхофер [10, с. 349] доводить, що при вирішенні агентської проблеми пріоритетна роль належить достовірності облікової інформації та методиці її агрегації, оскільки весь спектр заходів з мінімізації агентських витрат і наслідків агентської проблеми здійснюється на основі агрегованої облікової інформації.

Отже, адекватне регулювання та раціональна організація обліково-аналітичного забезпечення в будівельних корпораціях є одним із базових інструментів як унеможливлення загроз виникнення, так і мінімізації агентських витрат і наслідків прояву агентської проблеми. Відповідно актуального розгляду вимагає не лише модернізація методики формування та порядку представлення повної, прозорої та достовірної інформації у фінансовій звітності корпорації, а й стимулювання додаткового розкриття облікової інформації, корисної у прийнятті специфічних корпоративних рішень.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Мінімізації агентських витрат і наслідків виникнення агентської проблеми в системі управління будівельних корпорацій сприятиме модернізація обліково-аналітичної системи корпоративного управління у розрізі наступних векторів: 1) забезпечення повноти та

максимальної прозорості облікової інформації для використання принципалами в процесі моніторингу ефективності діяльності агентів; 2) генерування додаткового розкриття обліково-аналітичної інформації адекватно запитам корпоративного управління; 3) формування повноцінного спектру облікової інформації щодо обсягу і структури агентських витрат корпорації; 4) адаптація обліково-аналітичної системи корпоративного управління з позицій уникнення ймовірності застосування

опортуністичної поведінки агентами; 5) удосконалення бухгалтерського обліку в корпораціях з метою мінімізації інформаційної асиметрії між агентами і принципалами.

Проведений аналіз взаємозв'язку спектру причин генерування агентської проблеми та структури агентських витрат у системі управління будівельних корпорацій дозволив сформулювати матричну класифікацію підходів щодо її вирішення (табл. 1).

Таблиця 1. Матрична класифікація підходів до вирішення наслідків виникнення агентської проблеми і мінімізації агентських витрат у будівельних корпораціях

Диференціація підходів	Наслідки генерування агентської проблеми			
	Несприятливість відбору		Моральні ризики	Ймовірність вимагання
Моніторинг діяльності агентів	Сигналізування	Екранування	Аудит, аналіз прозорості звітності	Моніторинг специфічності активів
Узгодження потреб з агентами	Представлення контрактів для самостійного узгодження		Мотивація, стимулювання, застосування обмежувальних дій	Переукладання контракту з сильною переговорною позицією
Посилення статусу та впевненості	Позиціонування репутації		Посилення довірчих відносин	Генерування репутаційного капіталу

Наведені в табл. 1 підходи до вирішення наслідків виникнення агентської проблеми і мінімізації агентських витрат у будівельних корпораціях за ступенем їх залежності від обліково-аналітичної інформації можна диференціювати в розрізі трьох рівнів: 1) імплементація яких безпосередньо залежить від обліково-аналітичної інформації (звітність, аудит, прозорість звітних показників, моніторинг специфічності активів) при здійсненні систематичного чи позапланового вибіркового моніторингу й аналізу діяльності агентів для ідентифікації ступеня адекватності результатів їх діяльності спектру інтересів принципалів; 2) застосування яких лише частково передбачає використання обліково-аналітичної інформації (мотивація, стимулювання, застосування обмежувальних дій, посилення довірчих відносин, екранування, представлення контрактів для самостійного узгодження, переукладання контракту з сильною переговорною позицією); 3) застосування яких не передбачає

використання обліково-аналітичної інформації (сигналізування, позиціонування репутації, генерування репутаційного капіталу).

Застосовуючи окремі положення неоінституційної теорії з метою мінімізації агентських витрат і наслідків агентської проблеми, до пріоритетних напрямів посилення ефективності корпоративного управління в контексті удосконалення системи її обліково-аналітичного забезпечення вважаємо доцільним віднести наступні: 1) уточнення методики та посилення якості моніторингу функціональних результатів діяльності агентів з використанням оптимального рівня прозорості та максимальної порівнянності обліково-аналітичної інформації; 2) превентивне уникнення негативного впливу необґрунтованої облікової політики та застосування креативних практик; 3) моделювання впливу застосування обліково-аналітичної інформації на результати діяльності корпорації; 4) виважене застосування

адекватних методів обліку з метою мінімізації опортуністичної поведінки агентів; 5) уточнення обсягу і структури додаткового розкриття обліково-аналітичної інформації для потреб

суб'єктів корпоративного управління; 6) забезпечення інших стейкхолдерів корпорації повноцінною інформацією для прийняття інвестиційних рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Berle A. A., and Means G. C.. The Modern Corporation and Private Property. New York: Brace & World Inc, 1932. 279 p.
2. Cheffins B., Bank S. Is Berle and Means Really a Myth? *Business History Review*. 2009. Vol. 83, Autumn. P. 443-474.
3. Akerlof George A. The Market for «Lemons»: Quality Uncertainty and the Market Mechanism. *The Quarterly Journal of Economics*, v.84, August 1970, p.488-500.
4. Holderness C.G. The Myth of Diffuse Ownership in the United States. *The Review of Financial Studies*. 2009. Volume 22, Issue 4. P. 1377-1408.
5. Jensen M. C., Meckling W. H. Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*. 1976. V. 3, No. 4. P. 305-360.
6. Kim J. H. Asset specificity and firm value: Evidence from mergers. *Journal of Corporate Finance*. 2018. Vol. 48. P. 375-412.
7. La Porta R., Lopez-De-Silanes F., Shleifer A. Corporate Ownership Around the World. *The Journal of Finance*. 1999. Vol. 54, no. 2. P. 471-517.
8. Macintosh J.C. The issues, effects and consequences of the Berle-Dodd debate, 1931-1932. *Accounting, Organizations and Society*. 1999. Vol. 24, Issue 2. P. 139-153.
9. McColgan P. Agency theory and corporate governance: a review of the literature from a UK perspective. Department of Accounting & Finance, University of Strathclyde, Glasgow, 2001. 77 p.
10. Wagenhofer A. Agency theory: usefulness and implications for financial accounting. *The Routledge companion to financial accounting theory*. Ed. by S. Jones. Routledge, 2015, P. 341-365.
11. Оновлена оцінка потреб України на відновлення та відбудову. Прес-реліз №: 2023/ECA/82. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2023/03/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment>.

REFERENCES

1. Berle, A. A., and Means, G. C. (1932). *The Modern Corporation and Private Property*. New York: Brace & World Inc.
2. Cheffins, B., and Bank, S. (2009). Is Berle and Means Really a Myth? *Business History Review*, 83, 443-474.
3. Akerlof, George A. (1970). The Market for "Lemons": Quality Uncertainty and the Market Mechanism. *The Quarterly Journal of Economics*, 84, 488-500.
4. Holderness, C. G. (2009). The Myth of Diffuse Ownership in the United States. *The Review of Financial Studies*, 22(4), 1377-1408.
5. Jensen, M. C., and Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
6. Kim, J. H. (2018). Asset specificity and firm value: Evidence from mergers. *Journal of Corporate Finance*, 48, 375-412.
7. La Porta, R., Lopez-De-Silanes, F., and Shleifer, A. (1999). Corporate Ownership Around the World. *The Journal of Finance*, 54(2), 471-517.
8. Macintosh, J. C. (1999). The issues, effects and consequences of the Berle-Dodd debate, 1931-1932. *Accounting, Organizations and Society*, 24(2), 139-153.
9. McColgan, P. (2001). Agency theory and corporate governance: a review of the literature from a UK perspective. Department of Accounting & Finance, University of Strathclyde, Glasgow.
10. Wagenhofer, A. (2015). Agency theory: usefulness and implications for financial accounting. *The Routledge companion to financial accounting theory*, 341-365.
11. Updated assessment of Ukraine's needs for recovery and reconstruction. Press Release No: 2023/ECA/82. <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2023/03/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment>.

Ruslan Brukhansky, Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Business Analytics and Innovative Engineering, West Ukrainian National University, Ukraine

Vasyl Tsaruk, Doctor of Economic Sciences, Deputy Director, VSP "Rivne Vocational College NUBiP of Ukraine", Ukraine

PROBLEMS OF AGENCY COSTS IN CONSTRUCTION CORPORATIONS

Abstract

The article reflects the results of research on the identification and delineation of the problem of agency costs in construction corporations of Ukraine from the standpoint of neo-institutional theory and its separate element - agency theory.

The evolution of scientists' views on the emergence of the agency problem in corporations is analyzed. The main approaches to solving the agency problem are differentiated. The conditions for reducing agent opportunism and increasing the efficiency of corporate management are outlined. Ways to minimize the negative impact of the agency problem in the corporate governance system are analyzed.

Attention is focused on the negative impact of information asymmetry between principals and agents. It was determined that the application of certain methods of minimizing agency costs in integration with other mechanisms is not always able to generate a net positive effect for the corporation, sometimes leading to an increase in the costs of their implementation and causing excessive regulation of the activities of agents. The probability of manipulation of the spectrum of financial reporting indicators with the help of accounting policy tools and creative practices is emphasized, which is a consequence of the generation of an agency problem between users of accounting and analytical information and the subjects of its formation. It has been proven that the combination of internal and external corporate management tools will contribute to mitigating the consequences of the agency problem, without providing a full solution to it, since a certain range of tools, methods and measures are optimal only for a specific corporation in a certain period of time.

The procedure for implementing a range of mechanisms and methods for minimizing agency costs and consequences of the agency problem is recommended to be carried out taking into account existing practices, as well as the results of monitoring the economic and informational environment of the corporation, which will ultimately contribute to the formation of their optimal combination. The vectors of minimization of agency costs and the consequences of the agency problem in the management system of construction corporations from the accounting point of view are determined. A matrix classification of approaches to solving the consequences of the agency problem and minimizing agency costs in construction corporations has been formed. Based on the application of the provisions of the neo-institutional theory in order to minimize agency costs and the consequences of the agency problem, the priority directions for strengthening the effectiveness of corporate management in the context of improving the system of its accounting and analytical support are determined.

Keywords: agency costs; agency problems; Accounting; neo-institutional theory; construction corporation; corporative management.

Cite as: Brukhansky, R., and Tsaruk, V. (2023). Problems of agency costs in construction corporations. *Economic analysis*, 33 (2), 222-229. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.222>